

การตรวจสอบงบการเงินไม่ยากอย่างที่คิด

 รัตติยา สวัสดิ์

ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2

การตรวจสอบงบการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ตรวจสอบบัญชี สามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินว่างบการเงินนั้นได้จัดทำในส่วนสาระสำคัญ เป็นไปตามแม่บทการบัญชีในการรายงานทางการเงินหรือไม่ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักคือ การแสดงความเห็นว่างบการเงินนั้นได้แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการโดยถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ผู้ตรวจสอบบัญชีจะทำการประเมินลูกค้า ว่าธุรกิจของลูกค้าคืออะไร และวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจที่มีผลต่อรายงานทางการเงินขั้นพื้นฐาน ว่าประกอบด้วยความเสี่ยงอะไรบ้าง โดยขั้นตอนนี้ทางลูกค้าจะได้ทราบความเสี่ยงที่สำคัญของกิจการ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ฝ่ายบริหารระวังในการบริหารงานเพิ่มมากขึ้น และหาทางแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที

ขั้นตอนที่ 2

ผู้ตรวจสอบบัญชีจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีของลูกค้า และวางแผนการตรวจสอบว่าต้องเริ่มจากอะไร โดยขั้นตอนดังกล่าว จะเป็นช่วงที่ทางผู้ตรวจสอบบัญชีจะเข้าไปทำความเข้าใจระบบบัญชีทั้งหมดของลูกค้าที่จะดำเนินการตรวจสอบ ซึ่งในระยะนี้ทางผู้ตรวจสอบบัญชีจะเข้าดำเนินการทดสอบระบบการควบคุมภายในของกิจการ และถ้าหากมีข้อบกพร่องก็จะแจ้งให้กับลูกค้าทราบโดยทันที เพื่อให้ทางลูกค้านำเรื่องไปปรึกษาฝ่ายบริหารเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป

ขั้นตอนที่ 3

ผู้ตรวจสอบบัญชีจะเข้าตรวจสอบยอดคงเหลือและรายละเอียดช่วงสิ้นงวด ขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนที่ทางผู้ตรวจสอบบัญชีได้รับอนุญาตเข้าตรวจสอบข้อมูลในรายงานทางการเงิน และรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ที่ทางลูกค้าใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงินว่าเพียงพอ และเหมาะสมหรือไม่

ขั้นตอนที่ 4

มาถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการสรุปผลและแสดงความเห็นต่อรายงานทางการเงิน ขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการตรวจสอบบัญชี โดยผู้ตรวจสอบบัญชีจะประเมินหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้รับว่าเพียงพอและเหมาะสมมากน้อยหรือไม่อย่างไร และอาจจะแสดงความเห็นต่อรายงานทางการเงินที่ตรวจสอบ ว่าควรทำการแก้ไขตรงไหน ซึ่งในขั้นตอนนี้ทางลูกค้าจะได้รับรายงานจากผู้ตรวจสอบบัญชีที่แสดงความเห็นต่อรายงานทางการเงินของกิจการ พร้อมทั้งทราบถึงประเด็นทั้งหมดจากการตรวจสอบว่าผ่านหรือไม่ผ่าน ถ้าผ่านผู้ตรวจสอบบัญชีก็จะทำการเซ็นรับรอง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผู้ตรวจสอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบบัญชีของกิจการ หรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า ผู้สอบบัญชี เป็นคนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการตรวจสอบบัญชี เพราะเขาคือผู้นำในการกำหนดทิศทางหรือแนวทาง และควบคุมดูแลงานตรวจสอบบัญชีให้ได้ตามแผนการสอบบัญชีที่กำหนด โดยหลักแล้วการวางแผนการสอบบัญชีประกอบด้วย 5 เรื่องหลักที่ต้องทำ คือ

 ต้องเข้าใจ ต้องเข้าใจการดำเนินธุรกิจของกิจการที่ตรวจสอบรวมถึงสภาพแวดล้อมและการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานทางการเงิน เข้าใจการบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงิน นี่คือหัวใจขั้นพื้นฐาน

 ต้องมีเกณฑ์ ต้องมีการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวางแผนการตรวจสอบ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ และเป็นเกณฑ์เพื่อสรุปความเห็นต่อการตรวจสอบงบการเงิน

 ต้องรู้ความเสี่ยง ต้องรวบรวมเรื่องที่ทำให้ความเข้าใจแล้วคิดว่า มีความเสี่ยงอะไรที่กระทบกับยอดคงเหลือหรือรายการบัญชีและกระทบกับสิ่งที่ผู้บริหารกิจการให้การรับรองไว้ในข้อใด รวมทั้งต้องประเมินว่า เรื่องใดเป็นความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ

 ต้องลดความเสี่ยง เมื่อระบุความเสี่ยงแล้วอย่าปล่อยความเสี่ยงให้ลอยนวล ต้องจัดการวางแผนการตรวจสอบเพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับต่ำที่ยอมรับได้ ซึ่งจะนำไปสู่การแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีอย่างถูกต้อง

 ต้องออกแบบแผน ถ้าไม่มีแบบแผน ก็ยากที่ผู้ปฏิบัติงานจะไปต่อ ฉะนั้นต้องร่างแผนให้สอดคล้องกับขอบเขตงานว่า จะให้ใครทำอะไร ทำอย่างไร และจะทำเมื่อไร ที่เรียกว่า แผนการสอบบัญชีเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง

ขั้นตอนการตรวจสอบบัญชีข้างต้น ที่ได้รวบรวมมาสรุปใจความสำคัญแบบง่ายๆ ให้ผู้อ่านได้หายสงสัยกัน คราวนี้เรื่องการตรวจสอบบัญชีคงไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป สำหรับงบการเงินที่จะได้รับจากการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีจะส่งผลดีกับกิจการ ดังนี้

 การประเมินความเสี่ยงช่วยลดความผิดพลาด การตรวจสอบของผู้สอบบัญชีจะทำการตรวจสอบบนพื้นฐานความเสี่ยงนั้น หมายความว่าผู้สอบบัญชีจะต้องมีการประเมินความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญที่จะทำให้งบการเงินมีข้อผิดพลาด ไม่เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงินและระบบการควบคุมภายในที่ดี ซึ่งหากผู้สอบบัญชีพบข้อบกพร่องในระบบการควบคุมภายในจะต้องมีการรายงานให้ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดทำงบการเงิน ซึ่งอาจเป็นผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายก็จะเป็นประโยชน์ให้กิจการทราบถึงจุดอ่อนในระบบการควบคุมภายใน เพื่อดำเนินการแก้ไข และป้องกันจุดอ่อนดังกล่าว

 ใช้งบการเงินอย่างมั่นใจ ประโยชน์ถัดมาคือการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้งบการเงิน เพื่อให้มั่นใจได้ว่างบการเงินที่ถูกเผยแพร่ออกมานั้นได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี และปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้นำงบการเงินไปช่วยในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง

มกราคม 2564

ที่มา : 1. ก้าวทันข่าวชาวอดิต ฉบับที่ 20 – การวางแผนการตรวจสอบในหน้าฝน
2. <https://www.amauditgroup.com/th/>

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของหน่วยงาน

